

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė nusikaltimų prevencijos srityje:

IŠŠŪKIAI IR REKOMENDACIJOS

VPSP vis labiau plinta visuomenėje, iš dalies todėl, kad jos gali būti įvairių formų, priklausomai nuo temos, tikslų ir partnerių įsitraukimo lygio. Tačiau dėl šios partnerystės įvairovės VPSP kūrimas ir vystymas susijęs su tam tikrais iššūkiais.

Citavimas

EUCPN (2023 M.).
Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė nusikaltimų prevencijos srityje: iššūkiai ir rekomendacijos.
Briuselis: EUCPN.

Teisinis pranešimas

Šio leidinio turinys nebūtinai atspindi oficialią bet kurios ES valstybės narės ar bet kurios Europos Sąjungos ar Europos Bendrijų agentūros ar institucijos nuomonę.

Autorius

Sarah Bosman, EUCPN sekretoriato mokslinių tyrimų pareigūnė.

Turinys

<u>Įvadas</u>	4
<u>Partnerystės kūrimas</u>	6
Prioritetų derinimas ir bendrų tikslų kūrimas	7
Pasitikėjimo kūrimas	9
<u>Partnerystė</u>	10
Veiksmingi partnerystės santykiai	12
Tęstinumo užtikrinimas	13
Dalijimasis (nepalyginama) informacija	15
<u>Partnerystės kultūra</u>	17
Į partnerystę orientuota kultūra	18
Europos VPSP galimybės	19
<u>Išvada</u>	21
<u>Nuorodos</u>	22

Įvadas

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė (VPSP) - tai susitarimai tarp viešojo sektoriaus subjekto (-ų) (pvz., vyriausybės, savivaldybės ar teisėsaugos institucijų) ir vieno ar kelių privačių subjektų (pvz., mažų ir (arba) didelių bendrovių ir įmonių). Šis dokumentas neapima partnerystės su pelno nesiekiančiomis organizacijomis, pavyzdžiui, NVO. Todėl šio dokumento kontekste privatūs subjektai suprantami kaip pelno siekiantys juridiniai asmenys. Vis dėlto, tai nesumenkina ne pelno organizacijų vaidmens, kurį jos gali atlikti kuriant ir (arba) vystant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, nes jos dažnai turi reikiamos patirties ir ryšių verslo pasaulyje.

Nėra nustatytos ar visuotinai pripažintos VPSP apibrėžties, nes VPSP gali būti įvairių formų, priklausomai nuo jų tikslų, struktūros, tikslinės srities ir pan.² Vis dėlto, jos yra vertinga alternatyva tradiciniams viešųjų pirkimų projektams, nes VPSP gali suteikti papildomą finansavimą ir sudaryti sąlygas derinti viešojo ir privataus sektorių patirtį.³ Nepaisant to, turime būti atsargūs ir nelaikyti kiekvienos bendradarbiavimo rūšies partneryste.

Egzistuoja įvairių rūšių sąjungos, kai partneriai papildo vienas kitą, dalijasi informacija arba retkarčiais kartu vykdo veiklas. Kita vertus, veiksminga VPSP yra ilgalaikis bendradarbiavimas, kai visi partneriai imasi konkrečių užduočių, kad pasiektų bendrų ir ilgalaikių tikslų.

Pateikiame pagrindines žinias apie VPSP įgyvendinimą nusikaltimų prevencijos srityje:

VPSP FORMAVIMAS

- › **Prioritetų derinimas siekiant bendrų tikslų:** Svarbu iš anksto aiškiai apibrėžti VPSP tikslą, kad būtų galima nustatyti bendrus tikslus ir uždavinius, kurie būtų įgyvendinami dalyvaujant visiems partneriams.
- › **Pasitikėjimo stiprinimas:** Pasitikėjimo trūkumo dėl esamų išankstinių nuostatų, galių disbalanso ar skirtingų vertybių ir normų galima išvengti užtikrinus abipusį pasitikėjimą ir nuolatinį bendradarbiavimą, pavyzdžiui, reguliariai organizuojant tiesioginius susitikimus, kad būtų užmegzti profesiniai santykiai.

VPSP VEIKIA

- > **Veiksmingi partnerystės santykiai:** Veiksmingą bendradarbiavimą galima užtikrinti oficialiai nustačius aiškius darbo mechanizmus ir partnerystės ryšių sistemą.
- > **Tęstinumo užtikrinimas:** Aiškiai apibrėžti visų partnerių vaidmenys, užduotys ir atsakomybė sustiprins VPSP tęstinumą ir veikimą.
- > Dalijimasis (nepalyginamais) duomenimis: Tiksliniai politikos pokyčiai turėtų pasitarnauti mažinant teises, organizacines ar technines kliūtis dalinantis duomenimis.

VPSP KULTŪRA

- > **Į partnerystę orientuota kultūra:** politikos priemonėmis turi būti didinamas VPSP standartizavimas ir skaidrumas tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmeniu.

Pagrindinė šio leidinio tikslinė grupė - vietos, nacionalinio ir Europos lygmens politikos formuotojai. Jie paprastai yra atsakingi už prioritetų nustatymą, teisės aktų įgyvendinimą ir plataus masto prevencijos priemonių inicijavimą. Jiems daugiau dėmesio skiriant VPSP, galima sukurti daugiau galimybių bendradarbiauti su privačiais partneriais.

Partnerystės kūrimas

VPSP galima sudaryti įvairiais būdais. Vienas iš jų - laikytis septynių žingsnių, kuriais pagrįsta CLAIMED sistema. CLAIMED (angl. *clarify, locate, alert* - informuoti, motyvuoti, įgalinti ir nukreipti) siekiama sutelkti partnerius dalyvauti nusikaltimų prevencijos iniciatyvose.⁴

Pirmasis žingsnis - išsiaiškinti visų dalyvaujančiųjų užduotis ir vaidmenis. Pavyzdžiui, miestas nori kovoti su automobilių vagystėmis savo teritorijoje. Remdamasis ankstesne analize, jis nustatė, kad reikia, jog piliečiai imtųsi veiksmų, kad geriau apsaugotų savo automobilius, kartu su miesto urbanistikos departamentu spręsti karštųjų taškų problemą, taip pat su gamintojų, kuriančių tam tikras spynas kaip papildomą apsaugos užtikrinimo priemonę, parama. Paprastai tokius parengiamuosius darbus geriausia vykdyti atsakingiems viešiesiems partneriams, nes jie dažnai susiję su ilgalaikiais politikos tikslais.⁵ Nepaisant to, šiais pirminiais etapais galima konsultuotis su suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, profesinėmis sąjungomis, nevyriausybinėmis organizacijomis ar pagrindiniais privataus sektoriaus atstovais, kad jie suteiktų reikiamos informacijos.⁶

Antra, reikia parinkti atitinkamus partnerius. Tam reikia surasti gamintojus arba apsaugos bendroves, gaminančias veiksmingus užraktus arba imobilizatorius, ir susisiekti su gyventojų bendruomenėmis, kad būtų galima pasiekti rizikos grupių automobilių savininkus, esančius karštuosiuose taškuose arba netoli jų. Praktiniu lygmeniu miesto taryba galėtų surengti seminarą ar susitikimą, kuriame įvairioms įmonėms pristatytų savo planą ir tikslus. Vėliau galima planuoti nedidelius susitikimus, kad būtų pradėtas bendradarbiavimas.⁷ Be tiesioginio kreipimosi į privatų sektorių, reikia nepamiršti NVO ir pilietinės visuomenės grupių, kurios gali prisidėti, nes jos dažnai turi ryšių su privačiais partneriais, todėl galėtų juos pakviesti prie derybų stalo.⁸

Užmezgant ryšius su privačiais partneriais, rizikos vertinimas gali palengvinti tinkamų kandidatų identifikavimą. Rizikos vertinimu siekiama įvertinti, kokius partnerius reikėtų įtraukti (o kokių vengti) ir kuo jie galėtų prisidėti prie VPSP. Tai gali apimti tyrimą apie įmonės praeitį, ar ji yra arba buvo susijusi su kitomis partnerystėmis, kas būtų tinkamas kontaktinis asmuo įsitraukimui į partnerystę, ir t. t.⁹ Pavyzdį galima rasti PACI (Pasaulio ekonomikos forumo Partnerystės prieš korupciją iniciatyvos) Gerosios praktikos gairėse dėl trečiųjų šalių patikrinimo atlikimo. Šios gairės padeda organizacijoms atpažinti ir išvengti abejotinų trečiųjų šalių.¹⁰

Su partnerystės kūrimu susijęs iššūkis yra nešališkumas. Daugelis viešųjų subjektų turi išlikti nepriklausomi ir negali teikti pirmenybės kuriai nors konkrečiai įmonei ar organizacijai. Išėitis būtų partnerystė ne su konkrečiomis įmonėmis, o su visa apimančiu subjektu. Pagal pateiktą pavyzdį, užuot išskyrusi atskirą gamintoją, miesto taryba galėtų kreiptis į automobilių pramonės federaciją, kad išvengtų šališkumo.

Tačiau vien surasti partnerius nepakanka. Reikia taikyti vadinamuosius mobilizacijos metodus, kad partneriai sužinotų, kaip jie gali ne tik prisidėti, bet ir gauti naudos iš šios partnerystės. Tam reikia informuoti juos apie problemos pobūdį, mastą ir priežastis, o kai kuriems gali prireikti papildomos motyvacijos. Ypač privačių subjektų atveju gali būti aktualus paskatų naudojimas. Partneriams taip pat galima suteikti daugiau galių. Pateiktoje iliustracijoje vietos gyventojų bendruomenėms galėtų būti naudinga organizacinė parama platinant automobilių užraktus. Galiausiai iniciatoriai turi pakreipti partnerystę į užsibrėžtų tikslų įgyvendinimą.¹¹

Prioritetų derinimas ir bendrų tikslų kūrimas

Kad VPSP būtų veiksminga, visi partneriai turi suderinti savo prioritetus ir siekti aiškių bendrų tikslų. Tam partneriai turi atvirai deklaruoti, kodėl jie dalyvauja ir ką nori pasiekti, nes VPSP kūrimo priežastys būna labai įvairios. Tai gali būti ekonominio intereso siekis arba dėl to, kad nauji teisės aktai reikalauja privataus ir viešojo sektorių bendradarbiavimo. Kita svarbi varomoji jėga yra socialinis interesas, pavyzdžiui, kai tam tikras sektorius ar institucija įtraukia klausimą į politinę darbotvarkę.¹² Todėl viešieji partneriai paprastai siekia teikti paslaugas piliečiams ir visuomenei, o privatus partneriai stengiasi gauti pelno, siūlydami savo klientams produktą ar paslaugą. Abi pusės turi rasti bendrus prioritetus.¹³

Norint suderinti skirtingas sritis, reikia nustatyti bendrą pagrindą. Pavyzdžiui, įsilaužimas į namus yra nusikaltimas, kuris daro poveikį visai visuomenei. Nukentėjusieji netenka savo turto, teisėsaugos institucijos turi surasti ir susigrąžinti pavogtus daiktus, o draudimo bendrovės turi atlyginti žalą už prarastus daiktus. Šiame pavyzdyje bendra tai, kad visos šalys norėtų užkirsti kelią įsilaužimams, pavyzdžiui, stiprindamos apsaugos priemones žmonių namuose ir aplink juos. Teisėsaugos institucijos ir savivaldybės gali informuoti rajonų gyventojus apie veiksmingas prevencines priemones (pavyzdžiui, durų užraktus ir automatinį lauko apšvietimą) arba nukreipti juos pas privačius partnerius, kurie siūlo tokius produktus. Kita vertus, draudimo bendrovės gali taikyti nuolaidas namų savininkams, kurie įgyvendino tam tikras prevencines priemones, ir taip sukurti abiem pusėms naudingą situaciją.¹⁴

STAD in Europe projektas

Projektas „STAD in Europe“ (SiE) skirtas jaunų žmonių epizodiniam alkoholio vartojimui. Jame taikomas bendruomeninis metodas (STAD), kuris buvo sukurtas Stokholme, o vėliau išbandytas dar šešiose vietose (Nyderlanduose, Slovėnijoje, Čekijoje, Ispanijoje, Vokietijoje ir Jungtinėje Karalystėje). Šių projektų tikslas - apriboti alkoholio prieinamumą keturiose visuomenės gyvenimo srityse: naktinio gyvenimo zonoje, festivaliuose, viešojoje aplinkoje (pvz., parkuose ir paplūdimiuose) ir privačioje aplinkoje (pvz., namuose). Juose buvo pasitelkta bendruomenės mobilizacija, griežtesnis teisės aktų vykdymas ir mokymai apie atsakingą alkoholio vartojimą. Stokholme tai padėjo sumažinti piktnaudžiavimą alkoholiu, nepilnamečių alkoholio vartojimą ir su alkoholio vartojimu susijusią agresiją.

Šiame projekte labai svarbus vaidmuo teko įvairių institucijų partnerystei. Priklausomai nuo projekto vietos, buvo įtraukti įvairūs partneriai. Daugiausia dalyvavo vietos tarybos, sveikatos priežiūros tarnybos, teisėsaugos institucijos, visuomenės sveikatos priežiūros pareigūnai, mokyklos, laisvalaikio ir pramogų vietų savininkai ir valdytojai bei prekybos centrai. Nustatyta, kad esamos socialinės struktūros palengvino bendruomenės mobilizavimą. Taip buvo Slovėnijoje, kurioje veikė vietos veiklos grupės, skirtos priklausomybių problemoms spręsti, ir į jas buvo įtraukta daugelis suinteresuotųjų šalių.

Be to, kelios naktinio gyvenimo vietos baiminosi prarasti pardavimus arba nenorėjo įgyvendinti naujų priemonių, nebent to nereikalauja įstatymai. Pasirodė, kad laisvalaikio ir pramogų vietoms būtina rengti mokymus apie problemas, susijusias su alkoholio pardavimu nepilnamečiams, taip pat apie platesnes pasekmes, kurias tai gali turėti bendruomenei. Be to, suderinus dabartinius alkoholio pardavimo būdus ir didesnę nealkoholinių gėrimų pasiūlą nepilnamečiams, galima sumažinti pardavimų praradimo riziką.¹⁵

Daugiau informacijos: Apie SiE - STAD Europoje.

Tiek viešojo, tiek privačiojo sektoriaus subjektai gali dvejoti dėl dalyvavimo VPSP. Todėl svarbu, kad viešieji partneriai turėtų aiškią viziją, ko VPSP siekiama, o VPSP tema turėtų būti naudinga ir privatiems partneriams, kurie pasiryš dalyvauti.¹⁶ Privačiojo sektoriaus atstovus suvienyti jėgas gali paskatinti paskatų taikymas. Pirma, teisinis reikalavimas sukurti VPSP dažnai pats savaime yra paskata. Tai nuolat taikoma kibernetinių nusikaltimų srityje, kai tokių žmonių kaip „Meta“ ar „Twitter“ prašoma imtis priemonių prieš smurtą internete, pavyzdžiui, neapykantos kalbą. Nors teisinis reikalavimas savaime

nesukuria VPSP, jis sujungia viešuosius ir privačiuosius subjektus ir potencialiai suteikia pagrindą tolesniam bendradarbiavimui.

Kita paskata susijusi su ekonomine nauda, kurią gali padėti užtikrinti VPSP. Pavyzdžiui, pagerinus viešąją tvarką (pvz., sumažinus šiuokšlinimą ar sukūrus saugesnes gatves), pagerėja gyvenamoji aplinka, kurioje įsikūręs įmonės biuras, todėl jis tampa saugesnis ir malonesnis klientams. Kita galimybė galėtų būti dotacijų, subsidijų ar mokesčių lengvatų teikimas įmonėms, kurios prisideda

prie visuomenės gerovės. Be to, partnerystė gali pagerinti organizacijos reputaciją tiek organizacijos viduje, tiek išorėje. Kelionių agentūros gali padėti teisėsaugai, pranešdamos apie įtartinus išnaudojimo ar prekybos žmonėmis atvejus. Neigiamas viešumas gali smarkiai pakenkti kelionių agentūrai, tuo tarpu pasakojimai apie užkardytą vaikų išnaudojimo atvejį gali būti teigiamai nušviesti žiniasklaidoje. Geros reputacijos kūrimas gali padidinti klientų skaičių, taip pat pritraukti naujų darbuotojų. Be to, darbuotojams suteikiamas jausmas, kad jie prisideda prie socialinio tikslo, padeda sukurti pasididžiavimo ir lojalumo įmonei jausmą.¹⁷

Pasitikėjimo kūrimas

Tikriausiai didžiausias iššūkis kuriant VPSP yra sukurti partnerių tarpusavio pasitikėjimą. Norint pasiekti teigiamų darbo santykių, reikia, kad visi, kurie prisideda prie partnerystės, iš esmės pasitikėtų vienas kitu. Ypač saugumo srityje organizacijos gali nenoriai dalytis tam tikra informacija, todėl abipusių garantijų teikimas gali atlikti dar svarbesnį vaidmenį užtikrinant partnerių konfidencialumą.¹⁸ Nors nuo pat viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pradžios būtina užtikrinti minimalų pasitikėjimo laipsnį, pasitikėjimu grįstiems santykiams užmegzti reikia laiko. Todėl VPSP kūrimas dažnai pradedamas keliais nedideliais žingsniais (pavyzdžiui, susitikimais, neformaliomis diskusijomis ar bendrais veiksmais), kurie kitų partnerių akyse reiškia patikimumą, sąžiningumą ar kompetenciją.¹⁹

Nepaisant to, yra daug iššūkių, kurie nuo pat pradžių trukdo pasitikėti partneriais. Vienas iš svarbiausių sunkumų yra išankstinis nusistatymas tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus atžvilgiu.²⁰ Pavyzdžiui, nerimą kelia tai, kad privatūs partneriai partnerystę orientuos į savo komercinius interesus.²¹ Šis išankstinis nusistatymas susijęs su tuo, kad pasitikėjimas susijęs ne tik su tarpasmeniniais santykiais. Jam įtakos turi ir organizacinės normos bei vertybės, kurias kiekvienas asmuo atsineša. Tai, ar partneriai pasitiki vienas kitu, ir tai, ar jie pasitiki savo organizacija, yra du skirtingi dalykai.²² Kalbant apie sprendimą, partneriai gali, kiek tai įmanoma, atsisakyti savo organizacinių vaidmenų ir visiškai susitelkti į iš anksto nustatytus tikslus. Kartu tai gali sumažinti tikėjimą prietaisais ir inicijuoti atviresnes diskusijas.

Įgijus elementarų pasitikėjimo laipsnį, tolesnis žingsnis – išlaikyti šį pasitikėjimą. Tam reikia nuolatinio ir sąmoningo įsipareigojimo, kuris gali lengvai išblėsti, pavyzdžiui, kai

prie esamo bendradarbiavimo prisijungia nauji partneriai arba kai esami partneriai nepakankamai įsitraukia.²³ Siekiant užtikrinti pasitikėjimo vystymą, svarbiausia reguliariai, pageidautina tiesiogiai, keistis informacija, nes taip sukuriama prasmingesnė sąveika nei bendraujant tik raštu ar internetu. Be to, asmeniniai mainai leidžia organizuoti socialinius renginius, kurių metu partneriai gali susipažinti vieni su kitais ir užmegzti oficialius (ir neoficialius) ryšius. Be to, reguliarūs susitikimai (numatyti susitarus su visais dalyviais) įpareigoja partnerius

Both public and private actors might be hesitant to take part in a PPP. It is therefore important that the public partners have a clear vision of what the PPP aims to achieve, while the topic of the PPP should also make sense for the private partners that are to be involved.

sistemiškai dalyvauti juose. Tačiau svarbu nepamiršti, kad per daug susitikimų gali tapti dalyvių susierzinimo šaltiniu. Alternatyvios galimybės – teminės diskusijos, kurių metu dalyviai dalijasi informacija apie tam tikras potemes, arba bendri mokymo renginiai, kurių metu jie nagrinėja, kaip galima tarpusavyje susieti skirtingas sritis.²⁴

Apibendrinant galima pasakyti, kad visos partnerystės yra dinamiškos ir plėtojamos visą jų gyvavimo laikotarpį. Nors pasitikėjimas yra būtinas veiksnys kuriant partnerystę, jo nepakanka, kad partnerystė veiktų efektyviai. Tam taip pat reikalingos organizacinės struktūros, kurios apskritai orientuojasi į veiksmingą bendradarbiavimą.²⁵

Partnerysté

VPSP yra įvairių formų, pavidalų ir sudėtingumo. Džeimsas Ostinas (James Austin) sukūrė bendradarbiavimo vystymosi modelį, pagal kurį VPSP skirstomos pagal jų misiją, įsipareigojimų lygį, išteklių kiekį, veiklos spektrą ir sąveikos lygį (žr. 1 pav.). Jis susideda iš trijų komponentų ir padeda strategiškai klasifikuoti partnerystę. Filantropiniame etape partnerių sąveika yra minimali ir daugiausia pasireiškia vieno partnerio kitam teikiamomis lėšomis. Pavyzdžiui, kai leidybos įmonė finansuoja medžiagą, kurią mokyklos gali naudoti vykdydamos kovos su patyčiomis programą.

Sandorių etapas apima gilesnį bendradarbiavimą, pavyzdžiui, keitimąsi ištekliais veiklai organizuoti ar priemonėms kurti. Kaip pavyzdį galima paminėti Nackos (Švedija) vietinę nusikalstamumo prevencijos tarybą, kurioje veikia darbo grupės, skirtos vietos saugumui didinti. Šias darbo grupes sudaro įvairių sektorių ir subjektų, pavyzdžiui, teisėsaugos institucijų, mokyklų, vietos įmonių, prekybos centrų, nekilnojamojo turto

asociacijų, atstovai. Jos susitinka šešis kartus per metus ir daugiausia dėmesio skiria vietos problemoms, pavyzdžiui, šiuokšlinimui ir viešosios rimties trikdymui.²⁶ Vis dėlto, jų dėmesys ir veiksmai apsiriboja tik jų pačių darbo sritimi.

Galiausiai integracinis etapas apima partnerystes, kurios visiškai arba iš dalies sujungė savo misiją ir veiklą. Tokios bendros iniciatyvos yra aukščiausio lygio strateginis bendradarbiavimas.²⁷ Kaip pavyzdį galima pateikti Roterdamo uosto ir gretimo pramoninio rajono VPSP, kuri vadinasi Jungtinė pramonės ir uosto priešgaisrinė tarnyba. Ši organizacija apjungia valstybinės priešgaisrinės tarnybos ir pramonės įmonių priešgaisrinių tarnybų užduotis ir teikia savitarpio pagalbą Roterdamo miestui, uostui, netoliese esančiai Rozenburgo savivaldybei, taip pat daugiau kaip 50 Seveso įmonių (t. y. korporacijų, kurios tvarko, gamina ar saugo pavojingas medžiagas, pavyzdžiui, naftos perdirbimo gamyklų ar naftos sandėlių).²⁸

1 paveikslas: bendradarbiavimo vystymas (Austin, 2000).

VPSP iniciatorius ir dalyvaujantys partneriai, atsižvelgdami į savo poreikius ir tikslus, turi nuspręsti, kokio tipo VPSP jie nori sudaryti. Vis dėlto įprasta, kad laikui bėgant partnerystė keičiasi, pavyzdžiui, jei vykdoma daugiau veiklų, tampa reikalingas aukštesnio lygio dalyvavimas. Bet kokių atveju, norint veiksmingai dirbti partnerystėje, būtinas nuolatinis partnerių įsitraukimo lygis.²⁹

Veiksmingi partnerystės santykiai

Norint užmegzti prasmingą dialogą ir pasiekti iš anksto numatytus tikslus, būtini geri visų partnerių darbo santykiai. Tikslų galima pasiekti tik pasikliaujant kitų partnerių indėliu ir kompetencija. Veiksmingas bendradarbiavimas priklausys nuo pasitikėjimo lygio, vadovų kompetencijos, bendradarbiavimo mechanizmų ir komunikacijos strategijos partnerystėje.³⁰

Rekomenduojama, kad dalyvaujantys partneriai sudarytų tam tikrą sutartį, kuria būtų oficialiai įtvirtinta partnerystė.

Ši sutartis gali būti įvairių formų - nuo susitarimo memorandumo ar elgesio kodekso iki bendros misijos deklaracijos ar bet kokios kitos standartinės sutarties. Priklausomai nuo pageidaujamo oficialumo lygio, joje turėtų būti numatyti skirtingi klausimai. Tai gali būti nuo bendro susitarimo, kuriame apibūdinama partnerystė ir jos sritis, iki tam tikros deklaracijos, kurioje nurodomi visų partnerių tikslai, veikla ir atsakomybė.³¹

Sofielundo metodas

2014 m. Malmės Sofielundo rajone buvo įkurta vietinės bendruomenės asociacija. Ši asociacija - tai Malmės miesto ir jo planavimo departamento, policijos, nuomininkų ir savininkų asociacijos, nekilnojamojo turto savininkų, bankų ir įmonių partnerystė. Jos įkūrimas buvo susijęs su didelėmis problemomis, susijusiomis su nusikalstamumu - nuo grafiti ir vandalizmo iki atviros prekybos narkotikais, - su kuriomis susiduriama Sofielunde.

Asociacija daugiausia dėmesio skiria dviem pagrindiniams klausimams: saugumo didinimui ir švarai šioje teritorijoje. Konkretūs veiksmai apėmė apsaugos kameras ir policijos buvimą gatvėse, pėsčiųjų saugumą ir vietinių gyventojų patruliavimą švaros klausimais, taip pat gyventojų švietimo mokymus, kuriuos organizavo vietos priešgaisrinės tarnybos ir draudimo bendrovės.

Šis metodas yra tinkamas viešojo ir privataus sektorių partnerystės pavyzdys, nes Švedijoje buvo pradėta taikyti naujo tipo partnerystė, kurioje kiekvienas partneris turėjo aiškią atsakomybę. Nors miestas finansavo miesto plėtros koordinatorius, kurie veikė kaip asociacijos veiklos vadovai, direktorių valdybą sudarė kooptuoti nariai iš partnerių organizacijų (t. y. atliekų išvežimo organizacijos, gelbėjimo tarnybų ir teisėsaugos institucijų). Taip buvo užtikrintos išsamios diskusijos, po kurių buvo priimami greiti sprendimai, kuriems pritarė visi partneriai.

Daugiau informacijos apie projektą ir partnerystę rasite: [Sofielund metodas | EUCPN](#).

By defining the structure of a PPP, all actors, organisations and departments included will have clear mandates and will know who is responsible for which task. This, in turn, can clarify the levels of accountability towards each other but also towards the wider public.

VPSP struktūra taip pat turi būti aiškiai apibrėžta, kad visi dalyviai suprastų vienas kito vaidmenį ir visi kartu siektų bendrų ir abipusiai sutartų tikslų.³² Tai svarbu siekiant užtikrinti, kad atskiri dalyviai neprarastų savo tapatybės. Organizacinė schema leis lengvai apžvelgti visus partnerius, jų pareigas ir atsakomybę. Tokios schemas gali skirtis priklausomai nuo to, kokio dydžio, formos ir struktūros yra VPSP. Mažos neformalios partnerystės atveju gali pakakti lentelės, kurioje išvardytos kiekvieno dalyvio užduotys.³³ Didesnei VPSP gali prireikti sudėtingesnės organogramos. Sofielund pavyzdžiu, direktorių valdyba galėtų būti pažymėta kaip valdymo lygmuo lentelės viršuje. Veiklos dalyviai šiuo atveju yra miesto plėtros koordinatoriai, kuriuos finansuoja miestas ir kurie būtų išdėstyti apačioje. Galiausiai eina susijusios suinteresuotosios šalys, pavyzdžiui, darbo grupės arba patariamąsios valdybos, kurios šiuo atveju gali būti nuomininkų ir savininkų asociacijos, nekilnojamojo turto savininkai ir įmonės.

Apibrėžus VPSP struktūrą, visi įtraukti dalyviai, organizacijos ir tarnybos turės aiškius įgaliojimus ir žinosis, kas už kokią užduotį yra atsakingas. Tai, savo ruožtu, gali paaiškinti atskaitomybės lygius ne tik partnerystės viduje, bet ir plačiau visuomenei.

Tęstinumo užtikrinimas

Svarbu, kad VPSP būtų ilgalaikė, kad būtų pasiekti iš anksto numatyti rezultatai. Ypač prevencijos atveju partnerystės dažnai yra ilgalaikės investicijos, todėl jų rezultatai pasireiškė ne iš karto.³⁴ Kalbant apie tęstinumą, svarbūs tam tikri pagrindiniai aspektai. Reguliarus, tačiau ne perteklinis bendravimas užtikrinamas nuolatiniu ataskaitų teikimu ir prireikus atliekant koregavimus. Veiksmingos stebėsenos priemonės (pavyzdžiui, standartinės pažangos ataskaitos ir tolesni susitikimai) palengvina apskaitą ir užtikrina, kad partnerystė išliktų veiksminga ir duotų iš anksto numatytą rezultatą.³⁵

Kad VPSP išliktų pastovi, jos ištekliai turi būti pakankami ir garantuoti ilgam laikui. Tokie ištekliai apima laiką, personalą ir finansavimą.³⁶ Finansavimas turi būti tvarus, kad VPSP galėtų pradėti ilgalaikį bendradarbiavimą, nesijaudindama ir nekeisdama savo veiksmų dėl riboto biudžeto.³⁷ Partnerystėje dalyvaujantiems asmenims turi būti skiriama pakankamai laiko, ypač kai jie šias pareigas derina su kasdieniniu darbu.³⁸ Be to, norint užtikrinti atstovavimo ir įsipareigojimų tęstinumą, reikia aiškiai dokumentuoti procesus, kad būtų galima nustatyti, kiek laiko reikia skirti dalyvavimui VPSP ir kokio lygio įsipareigojimų pageidaujama.³⁹

Vietos nusikaltimų prevencijos tarybos

Vietos nusikalstamumo prevencijos tarybos, bendradarbiaudamos priimant sprendimus, formuoja nusikalstamumo prevencijos ir saugumo strategijas tam tikruose regionuose ar miestuose. Paprastai jas sudaro įvairūs subjektai, pavyzdžiui, miesto taryba, vietos teisėsaugos padaliniai ir meras. Tačiau kai kuriose vietos tarybose dalyvauja ir privatūs subjektai, pavyzdžiui, gyventojų ir būsto asociacijos, vietos įmonės arba viešojo transporto operatoriai.

2020 m. įgyvendinant projektą „Be Secure Feel Secure“ (BSFS) Pirėjuje (Graikija) įsteigta vietos nusikalstamumo prevencijos taryba. Nors paaiškėjo, kad taryba Pirėjuje veikia efektyviai, pradiniam etape ji susidūrė su tam tikrais sunkumais:⁴⁰

- > visų partnerių dalyvavimo palaikymas;
- > nepakankamas valstybės valdžios institucijų dalyvavimas;
- > sunkumai užtikrinant ilgalaikį tęstinumą ir tolesnius veiksmus, iš dalies dėl nepakankamos ir nenuoseklios vidinės komunikacijos;
- > personalo ir piniginių išteklių trūkumas;
- > nepakankamas piliečių dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant veiksmus.

Įgyvendinant BSFS projektą buvo išmokta keletas svarbiausių pamokų kuriant partnerystę, pavyzdžiui, vietos nusikaltimų prevencijos tarybas:

- > aiškiai išsiaiškinkite ir išdėstykite svarbiausius partnerystės prioritetus;
- > sutelkite dėmesį į ribotą skaičių veiksmų ir tikslų, kad užtikrintumėte jų įgyvendinimą;
- > priimkite paprastus ir aiškius bendradarbiavimo mechanizmus;
- > užtikrinkite, kad visi partneriai norėtų ir galėtų stebėti ir vertinti partnerystę.

Sužinokite daugiau apie BSFS Nusikalstamumo prevencijos vietos tarybą:

Nusikalstamumo prevencijos vietos taryba: gero valdymo eksperimentas siekiant užkirsti kelią nusikalstamumui - Be Secure Feel Secure (BSFS) (bsfs-piraeus.eu)

Apibendrinant galima pasakyti, kad išteklių turi būti ne tik pastovūs, bet ir efektyviai naudojami. Jei finansavimas garantuotas, bet partneriai nėra įsipareigoję, partnerystė vis tiek žlugs ir neduos siekiamų rezultatų. Kita vertus, jei partneriai yra įsipareigoję, bet nėra lėšų jų veiksmams

paremti, mažai kas bus pasiekta. Auditas, stebėseną ir (plano) vertinimas gali padėti užtikrinti tęstinumą ir išlaikyti bendrą vaizdą apie tai, kokie išteklių ir kaip naudojami.

Dalijimasis (nepalyginama) informacija

Kai reikia dalytis duomenimis, paprastai išskyla dvi problemos. Pirmoji susijusi su tarpusavyje nesuderinamų / nepalyginamų tipų duomenimis. Kai kurios partnerystės bando dirbti kartu, tačiau taikomi mechanizmai nėra tarpusavyje suderinti. Taip gali atsitikti dėl teisinių kliūčių, kai dalijimasis duomenimis gali būti ribojamas dėl tam tikrų sąlygų arba konkrečių užduočių, arba dėl organizacinių ir techninių dalykų, kai sukurti ar pritaikyti reikiamas IT struktūras yra per brangu.⁴¹

Pavyzdžiui, Šengeno informacinė sistema (SIS) - tai saugumo ir sienų valdymo Europoje tikslais naudojama

duomenų bazė, į kurią įtraukiami duomenys apie ieškomus ar dingusius asmenis, taip pat apie pamestus ir pavogtus daiktus. Policija gali įvesti pavogtos valties korpuso numerį, o jei valtis bus rasta bet kurioje ES valstybės teritorijoje, apie tai bus perspėta.⁴² Tačiau ne visos nacionalinės duomenų bazės yra suderintos su SIS, o tai reiškia, kad tam tikros šalys, pavyzdžiui, su kiekviena pavogta valtimi gali susieti tik vieną korpuso numerį, užuot turėjusios galimybę su atitinkamu daiktu susieti kelis identifikavimo numerius. Šiuo atveju nereikia atnaujinti teisės aktų, o reikalingos technologinės struktūros jau egzistuoja Europos lygmeniu. Reikia tik suderinti kiekvieną nacionalinę duomenų bazę su jos europiniu variantu.

CIRCAMP programa

Su internetu susijusios vaikų išnaudojimo medžiagos projektas (CIRCAMP) - tai COSPOL (Visapusiškas policijos strateginis operatyvinis planavimas) iniciatyva, kuria siekiama rasti sprendimą, kaip kovoti su vaikų seksualiniu išnaudojimu internete. Ji apėmė teisėsaugos institucijų, NVO ir verslo (internetų paslaugų teikėjų ir finansų įstaigų) partnerystę. Vienas iš pagrindinių jos tikslų buvo įdiegti kovos su seksualiniu vaikų išnaudojimu filtrą (angl. Child Sexual Abuse Anti-Distribution Filter, CSAADF), kuris užkerta kelią prieigai prie vaikų seksualinio išnaudojimo vaizdų internete.

Šį žiniatinklio filtrą sukūrė „Telenor“, didelis skaitmeninių paslaugų teikėjas, teikiantis mobiliojo ryšio ir televizijos paslaugas Norvegijoje. Viena iš su filtru susijusių problemų yra ta, kad skirtingi nacionaliniai teisės aktai kartu su bendrais privatumo užtikrinimo reikalavimais neleido jo visapusiškai įdiegti kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse. CIRCAMP turėjo rasti alternatyvius, kiekvienai valstybei pritaikytus sprendimus, kurie atitiktų kiekvienos šalies kontekstą. Užuot įdiegusios automatinį filtrą, kai kurios šalys pasirinko, kad jų teisėsaugos pareigūnai, prieš blokuodami interneto svetainę, patvirtintų, jog joje yra atitinkamos medžiagos. Kitos šalys, siekdamos išvengti valdžios apribojimų taikymo interneto turiniui, bendradarbiavo su NVO, kad būtų sudarytas juodasis sąrašas. Jungtinės Karalystės atveju tokį juodąjį sąrašą, kuriuo buvo dalijamasi su teisėsaugos institucijomis ir interneto paslaugų teikėjais, tvarkė Internet Watch Foundation.⁴³

Daugiau informacijos apie internetinį filtrą prieš vaikų pornografiją | Telenor.

Antroji problema susijusi su daugelio žmonių, organizacijų ar sektorių nenoru dalytis duomenimis su kitais, nes tai lengvai gali tapti konfidencialumo ar privatumo pažeidimu.⁴⁴ Todėl svarbu subalansuoti dalijimosi duomenimis naudą ir riziką, t. y. teisės aktų ir privatumo apribojimus bei visuomenės interesus. Tam prireiks nemažai pastangų politiniu lygmeniu, pavyzdžiui, siekiant sumažinti nereikalingas kliūtis tarpvalstybiniam dalijimuisi duomenimis arba pateikti gaires konkrečioms sektoriams.

Vienas iš dalijimosi duomenimis kontrolės būdų - penkių saugiklių sistema. Kiekviename „saugiklyje“ pateikiami klausimai, kuriais siekiama įvertinti konkretų informacijos atskleidimo rizikos aspektą. Nors šia sistema siekiama palengvinti saugų dalijimąsi duomenimis, ja vengiama perteklinio reglamentavimo. Penki aspektai yra šie:⁴⁵

- **1. Saugūs žmonės:** ar naudotojas turi teisę prieiti prie duomenų ir juos naudoti?
- **2. Saugūs projektai:** ar duomenys bus naudojami tinkamu tikslu?
- **3. Saugios nuostatos:** ar prieigos aplinka (pvz., asmeninio autentiškumo patvirtinimo poreikis, IT stebėjimas, užrakinta patalpa biure) užkertą kelią neteisėtam naudojimui?
- **4. Saugūs duomenys:** ar duomenims taikoma tinkama ir pakankama apsauga?
- **5. Saugūs rezultatai:** kas turės prieigą prie rezultatų ir (kaip) jais bus dalijamasi?

Grįžtant prie ankstesnio pavyzdžio, jei teisėsaugos institucijos susidurtų su pavogtu varikliu, kuris nėra susietas su SIS, jos galėtų prašyti reikiamos informacijos iš automobilių gamintojų ar pardavėjų, kad galėtų nustatyti paskutinį savininką, tikėdamosi, rasti atitikmenį. Šiuo atveju tiek teisėsaugos institucijos, tiek prekyautojai galėtų atsakyti į šiuos klausimus remdamiesi galiojančiais teisės aktais ir išdėstyti savo kriterijus, kad būtų lengviau susitarti dėl keitimosi informacija. Tačiau svarbu pabrėžti, kad šių problemų nepavyks išspręsti įgyvendinus vieną visiems tinkantį sprendimą. Duomenų valdymo sistemose reikia atsižvelgti į duomenų rūšį, kontekstą ir sektorių, kuriame duomenys renkami ir (arba) kuriais dalijamasi, nes policijos turima informacija skirsis nuo tos, kurią renka mokykla ar automobilių gamintojas.⁴⁶

One way in which to control data sharing is the Five Safes Framework. Each 'safe' entails questions to assess a specific aspect of the disclosure risk.

Konkreči priemonė, kurią gali įgyvendinti VPSP, yra konfidencialumo susitarimas dėl dalijimosi informacija.⁴⁷ Tai susitarimas, kuriuo partneriai įsipareigoja neatskleisti jokios konfidencialios ar nuosavybės teise priklausančios informacijos. Vis dėlto VPSP turėtų stengtis vengti nereikalingo konfidencialumo lygio. Ypač neformalaus tipo VPSP atveju visi dalyvaujantys subjektai turėtų kiek įmanoma pasikliauti partnerių diskretiškumu.⁴⁸ Dar viena galimybė - sukurti internetinį forumą, kuris papildytų esamus (ir galbūt netinkamus) keitimosi informacija mechanizmus. Privatūs interneto forumai gali būti naudojami kaip priemonė lengvai ir saugiai dalytis bendra informacija, naujienomis ir atnaujinimais. Grįžtant prie ankstesnio pavyzdžio, policija tokiose situacijose privačiame forume galėtų kreiptis į partnerius ir prašyti informacijos.⁴⁹

Partnerystės kultūra

Kaip jau minėta, nėra bendros strategijos, kaip sukurti VPSP, tačiau lemiamas veiksnys yra tai, kad ji turėtų būti orientuota į partnerystę.⁵⁰ Politikos formavimo lygmeniu reikia remti VPSP kūrimą ir veikimą, kad būtų sprendžiamos esamos problemos, pavyzdžiui, pasitikėjimo ir tęstinumo trūkumas. Tai savo ruožtu padidintų VPSP stabilumą ir pritrauktų daugiau suinteresuotų partnerių.

Į partnerystę orientuota kultūra

Pirma, politikos priemonės (reglamentų, gairių ar (nacionalinio) veiksmų plano forma) yra būtinos siekiant standartizuoti VPSP kūrimą, veiklą, aiškumą ir skaidrumą.⁵¹

Tiksliu tariant, kiekvienas vyriausybės sektorius gali įgyvendinti savo sisteminės gaires, skirtas konkrečiai temai ar politikos sektoriui.⁵²

2023-2026 m. saugaus verslo veiksmų programa

Kas trejus metus Nyderlandų nacionalinė nusikalstamumo kontrolės platforma (*Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing*) skelbia Saugaus verslo veiksmų programą. Ši programa skatina viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę siekiant kovoti su nusikalstamumu prieš verslą ir su tyčiniu (ir netyčiniu) nusikalstamumu versle skatinimu.⁵³

Jame daugiausia dėmesio skiriama trimis temoms (elektroniniai nusikaltimai, organizuotas nusikalstamumas ir nusikaltimai nuosavybei) ir pateikiamos konkrečios rekomendacijos ir veiksmai, kaip sukurti veiksmingą partnerystę. Pavyzdžiui, siekiant kovoti su organizuotu nusikalstamumu, programoje nustatytos šios priemonės:

- > paskirti pažeidžiamų sektorių patikėtinį, kuris taptų jungtimi tarp viešųjų ir privačiųjų subjektų;
- > pažeidžiamų sektorių (pvz., atostogų parkų ir kempingų) atsparumo ir informuotumo mokymai;
- > padėti atlikti potencialių partnerių atranką;
- > teikti teisinę paramą, be kita ko, siekiant tinkamai nukreipti dalijimosi duomenimis procesus ir juos skatinti;
- > skaitmeninės platformos, skirtos dalytis informacija ir užmegzti ryšius su potencialiais naujais partneriais, sukūrimas.

Svarbus šios veiksmų programos partneris yra Saugaus verslo platforma (*Platform Veilig Ondernemen*). Šios platformos - tai regioninės iniciatyvos, apimančios teisėsaugos institucijas, savivaldybes, įmones, juridinių sektorių ir prekybos asociacijas, kuriomis siekiama užkirsti kelią nusikalstamumui ir kovoti su juo. Nacionalinė nusikalstamumo kontrolės platforma yra nacionalinė partnerystė, o Saugaus verslo platformos užtikrina, kad ji būtų taikoma vietos lygmeniu. Todėl ją galima priskirti prie gerųjų pavyzdžių kitoms šalims ar regionams, kurie siekia sukurti viešojo ir privataus sektorių partnerystės politikos priemones.

Sužinokite daugiau: Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023 t/m 2026 | Rapport | [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl)

Antra, vyriausybės parama, t. y. finansavimas, padėtų kurti partnerystės kultūrą. Kartu su politinėmis priemonėmis pakankamas ir nuolatinis finansavimas gali paskatinti daug VPSP, tačiau daugelyje šalių šios dvi sąlygos reikalauja visapusiškų socialinių ir politinių pokyčių.⁵⁴ Vis dėlto, reikia vengti pernelyg didelio reguliavimo ir kontrolės, kad liktų vietos lankstumui ir įvairovei. Pernelyg griežtos finansavimo gairės ir reikalavimai atbaidys potencialius partnerius ir naujų rūšių VPSP.⁵⁵

Galiausiai labai svarbu, kad VPSP veikla būtų stebima ir vertinama. Tik tada galima nustatyti, kaip ir ar partnerystė ir jos veiksmai buvo (teisingai) įgyvendinti, kokie gali būti jos rezultatai ir poveikis ir kaip ją galima tobulinti ateityje. Kaip pavyzdį galima paminėti Brazilijoje vykdytą VPSP, skirtą vaikų seksualinio išnaudojimo (VSI) prevencijai, dėl kurios padidėjo nepilnamečių aukų, vyresnių nei 15 metų, stigmatizacija. Nors tiek turizmo, tiek statybų sektorius aktyviai prisidėjo prie kampanijų ir renginių, skirtų kovai su VSI, paaugliai apskritai nebuvo įtraukti į prevencines priemones, nes buvo klaidingai manoma, kad jie turi suaugusiųjų sprendimų priėmimo įgūdžių. Todėl jie paprastai nebuvo laikomi aukomis, kai patirdavo seksualinį išnaudojimą.⁵⁶ Dėl šios priežasties, nors partnerystė apskritai skatinama, ne visos VPSP bus veiksmingos ar duos teigiamų rezultatų. Būtent todėl VPSP reikia basinių gairių. Geriausia, jei vertinimo organizavimas bus aprašytas pirmiau minėtose politikos priemonėse, tada VPSP nereikės pradėti nuo nulio. Kita galimybė – organizacijos arba vyriausybės vadovaujamos iniciatyvos gali remti VPSP teikdamos konsultacijas, mokymus arba praktinę paramą.

Europos VPSP galimybės

Kaip minėta, šiuo metu daugelyje ES valstybių narių nėra nustatytos sistemos, kuria būtų galima vadovautis įgyvendinant VPSP arba kurioje būtų apibrėžtas VPSP naudojimas. Apie 90 proc. 1990-2016 m. sukurtų Europos VPSP yra Prancūzijoje, Ispanijoje, Portugalijoje ir Vokietijoje.⁵⁷ Vienas iš paaiškinimų gali būti tai, kad Europos lygmeniu trūksta visa apimančių struktūrų, kurios skatintų viešojo ir privačiojo sektorių partnerių bendradarbiavimą.⁵⁸ Pavyzdžiui, atlikus audituotų ES remiamų VPSP vertinimą, paaiškėjo, kad VPSP buvo gerai prižiūrimos ir sparčiai įgyvendino politikos kryptis, tačiau jos dažnai nebuvo veiksmingai valdomos, todėl neužtikrino pakankamos vertės atsižvelgiant į panaudotas finansines investicijas.⁵⁹ Dėl to, kad prieš pradėdant vykdyti VPSP nebuvo atlikta analizė, dažnai nebuvo užtikrintas ekonominis efektyvumas, taip pat partnerystė buvo nepakankamai išnaudojama dėl netinkamų metodų taikymo ir privačių partnerių paskatų trūkumo.⁶⁰

Todėl reikia sukurti VPSP sistemas Europos lygmeniu. Tokioje sistemoje turėtų būti numatyti galimi finansavimo mechanizmai, konsultavimo kanalai, pagrindinės standartizuotos procedūros ir susitarimai, analizės planai ir vertinimo modeliai.⁶¹ Šios priemonės taip pat gali būti naudingos struktūriniam privačių ir viešųjų partnerių keitimuisi informacija ir dalijimuisi gerąja patirtimi, be to, jos gali būti rekomendacinio pobūdžio.⁶²

Consequently, there is a need for PPP frameworks on a European level. Such framework should include potential funding mechanisms, advisory channels, basic standardised procedures and agreements, analysis plans and evaluation models.

Tarptautinė VPSP sistema

Vaikų teisių ir verslo principai (angl. Children's Rights and Business Principles - CRBP)⁶³ - tai dešimties principų, kuriais vadovaujasi privatusis sektorius gindamas ir remdamas vaikų teises, rinkinys. Nors CRBP nėra privalomi, jie yra geras pavyzdys, kaip apibrėžti ir sustiprinti privataus sektoriaus atsakomybę, susijusią su vaikų teisių apsauga. Pavyzdžiui, pirmajame principo daugiausia dėmesio skiriama pagarbai ir paramai. Pagal jį reikalaujama, kad įmonės įtrauktų vaikų teises į savo elgesio kodeksą, verslo planą ir kitą politiką bei parengtų aiškias instrukcijas, kurių laikymasis būtų stebimas visais organizacijos lygmenimis.⁶⁴

Su CRBP susijęs Kodeksas (Vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo kelionėse ir turizme elgesio kodeksas). Kodeksas yra daugelio suinteresuotųjų šalių iniciatyva, kuria remiama kelionių ir turizmo pramonė, siekiant užkirsti kelią seksualiniam vaikų išnaudojimui. Be kita ko, bendradarbiaujama su viešbučiais, oro linijomis, restoranais ir kelionių agentūromis. Visi partneriai įsipareigoja laikytis šešių vaikų apsaugos kriterijų, pavyzdžiui, įtraukti į sutartis visoje tiekimo grandinėje nulinės tolerancijos sąlygą arba mokyti darbuotojus atpažinti vaikų seksualinį išnaudojimą ir pranešti apie jį.⁶⁵

Tokios iniciatyvos palengvina bendradarbiavimą tarptautiniu lygmeniu, o ne įpareigoja nacionalines vyriausybes kurti VPSP su tarptautinėmis įmonėmis atskirose jurisdikcijos srityse.

Akivaizdu, kad Europos lygmeniu veikiančios VPSP susidurtų su panašiomis problemomis kaip ir nacionaliniu ar vietos lygmeniu. Šioms partnerystėms reikėtų labai skaidriai nurodyti, kaip jų bendradarbiavimas atitinka BDAR, privatumo politiką ir bendrąsias žmogaus teises.⁶⁶ Ilgalaikės viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės turėtų būti periodiškai peržiūrimos, kad atitiktų technologines naujoves ir politikos pokyčius.⁶⁷

Išvada

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė - tai viešojo ir privačiojo sektorių subjektų susitarimai, kuriais jie bendradarbiauja siekdami bendro tikslo. VPSP vis labiau plinta visuomenėje, iš dalies todėl, kad jos gali būti įvairių formų, priklausomai nuo temos, tikslų ir partnerių įsitraukimo lygio. Tačiau dėl šios partnerystės įvairovės VPSP kūrimas ir vystymas susijęs su tam tikrais iššūkiais.

Pirma, nesuderinami prioritetai ir pasitikėjimo stoka gali trukdyti kurti viešojo ir privataus sektorių partnerystę. Skirtingos kilmės partneriai paprastai turi priešingų interesų tapti VPSP dalimi (pvz., ekonominiai, visuomeniniai ar teisėkūros motyvai). Todėl labai svarbu iš anksto aiškiai aptarti ir apibrėžti VPSP tikslą, kad būtų galima siekti bendrų tikslų ir uždavinių, kuriuos galėtų įgyvendinti visi partneriai. Be to, jei partneriai nepasitiki vienas kitu, labai sunku sukurti VPSP su bendrais tikslais. Pasitikėjimo trūkumas gali būti susijęs su išankstiniais nusistatymais, galios disbalansu arba skirtingomis organizacinėmis normomis ir vertybėmis. Siekiant išvengti šių iššūkių, reguliarius tiesioginiai mainai, kurių metu žmonės palieka savo organizacinius vaidmenis, yra veiksmingesnė priemonė, padedanti pagerinti visų partnerių santykius.

Antra, norint, kad VPSP veiktų efektyviai, reikia veiksmingų partnerystės santykių ir pagrindinio tęstinumo lygio. Viena iš rekomendacijų yra ta, kad VPSP turi būti oficialiai apibrėžta tam tikros rūšies susitarime (pvz., susitarimo memorandume arba bendrame misijos pareiškime). Formalumo lygis priklauso nuo to, ko pageidauja iniciatoriai ir partneriai. Vis dėlto, aiškiai apibrėžus VPSP vaidmenis, užduotis ir bendradarbiavimo mechanizmus, bus sustiprintas jos tęstinumas ir veikimas. Papildomų kliūčių atsiranda, kai duomenys, kuriais reikia dalytis, yra nesuderinami / nepalyginami arba konfidencialūs dėl teisinių, organizacinių ar techninių priežasčių. Dėl šios priežasties politikos pokyčiais turėtų būti siekiama sumažinti nereikalingas dalijimosi duomenimis kliūtis (pavyzdžiui, veiksmingiau suderinant skirtingas duomenų bazines).

Galiausiai reikia politikos priemonių (pvz., sistemų), kurios stiprintų į partnerystę orientuotą kultūrą ne tik nacionaliniu, bet ir Europos lygmeniu. Tokios priemonės gali padėti standartizuoti, kurti ir užtikrinti VPSP skaidrumą, nepaliekant to vien vietos subjektams. Šiame dokumente remiamasi Nyderlandų pavyzdžiu, kuriame pateikiamos konkrečios rekomendacijos ir veiksmai, kaip remti partnerystę tam tikruose sektoriuose, taip pat tarptautiniu pavyzdžiu, kaip į VPSP galima įtraukti dideles tarptautines bendroves.

Nuorodos

- 1 EBPO, Tarybos rekomendacija dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės viešojo valdymo principų: OECD, 2012, 18.
- 2 Ten pat, 18-9.
- 3 Europos Sąjunga, Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė Europos Sąjungoje: Liuksemburgas: Europos Audito Rūmai, 2018 m., 12-4.
- 4 5Is – CLAIMED Framework – for mobilising preventers – CRIME FRAMEWORKS.
- 5 ENISA, Gerosios praktikos vadovas - veiksmingos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės bendradarbiavimo modeliai, Liuksemburgas: Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra, 2011 m., 45.
- 6 Tarptautinis nusikalstamumo prevencijos centras, Pasaulio bankas ir Bogotos prekybos rūmai, *Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė ir bendruomenės saugumas. Veiksmų vadovas*, Kanada: Tarptautinis nusikalstamumo prevencijos centras, 2011 m., 89. EBPO, Tarybos rekomendacija dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės viešojo valdymo principų, 8.
- 7 Tarptautinis nusikalstamumo prevencijos centras, Pasaulio bankas ir Bogotos prekybos rūmai, *Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė ir bendruomenės saugumas. Veiksmų vadovas*, 91-2.
- 8 Ten pat, 93. EBPO, Tarybos rekomendacija dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės viešojo valdymo principų, 8.
- 9 Aljansas “Down To Zero Alliance”, “Efektyvūs darbo su privačiuoju sektoriumi būdai”. Informacinis dokumentas ir gairės pilietinės visuomenės organizacijoms: ECPAT International ir Down to Zero Alliance (DtZ), 2019 m., 14.
- 10 Partnerystės prieš korupciją iniciatyva (PACI), Gerosios praktikos gairės dėl trečiųjų šalių deramo patikrinimo atlikimo, Ženeva: Pasaulio ekonomikos forumas, 2013 m.
- 11 Aljansas “Down To Zero Alliance”, “Efektyvūs darbo su privačiuoju sektoriumi būdai”. Informacinis dokumentas ir gairės pilietinės visuomenės organizacijoms, 11.
- 12 ENISA, “Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė (VPSP) - bendradarbiavimo modeliai”: Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra, 2017 m., 11. Nick Tilley (Ed.), *Handbook of Crime Prevention and Community Safety (Nusikaltimų prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas)*, Cullompton, Devon: Willan Publishing, 2005, 735.
- 13 ENISA, “Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė (VPSP) - bendradarbiavimo modeliai”, 13.
- 14 Aljansas “Down To Zero Alliance”, “Efektyvūs darbo su privačiuoju sektoriumi būdai”. Informacinis dokumentas ir gairės pilietinės visuomenės organizacijoms, 10-2.
- 15 Zara Quigg et al., *Stad in Europe* (vertinimo ataskaita), Liverpoolis: Public Health institute, STAD in Europe, 2019, 45-6.
- 16 Tarptautinis nusikalstamumo prevencijos centras, Pasaulio bankas ir Bogotos prekybos rūmai, *Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė ir bendruomenės saugumas. Veiksmų vadovas*, 46, 85 ir 93.
- 17 Aljansas “Down To Zero Alliance”, “Efektyvūs darbo su privačiuoju sektoriumi būdai”. Informacinis dokumentas ir gairės pilietinės visuomenės organizacijoms, 9-10.
- 18 Tilley, *Handbook of Crime Prevention and Community Safety*, 740; Nicholas Dorn ir Michael Levi, Private-Public or Public-Private Strategic Dialogue on Serious Crime and Terrorism in the Eu, *Security Journal* 22 (2008), 305.
- 19 Tilley, *Nusikalstamumo prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 751. ENISA, “Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė (VPSP) - bendradarbiavimo modeliai”, 32.
- 20 Aljansas “Down To Zero Alliance”, “Efektyvūs darbo su privačiuoju sektoriumi būdai”. Informacinis dokumentas ir gairės pilietinės visuomenės organizacijoms, 14.
- 21 Dorn ir Levi, Private-Public or Public-Private Strategic Dialogue on Serious Crime and Terrorism in the Eu, 310.
- 22 Tilley, *Nusikalstamumo prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 750.
- 23 ENISA, “Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė (VPSP) - bendradarbiavimo modeliai”, 32.
- 24 Ten pat.
- 25 Tilley, *Nusikalstamumo prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 752.
- 26 Nacka Kommun, Nacka nusikalstamumo prevencija, <https://www.nacka.se>, 2020 m.
- 27 James E. Austin, Strategic Collaboration between Nonprofit and Businesses, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 29:1 (2000), 71.
- 28 **Daugiau informacijos:** Viduržemio jūros regiono specialistų tinklo gebėjimų stiprinimas siekiant veiksmingai reaguoti į kylančius saugumo iššūkius | MEDEA Project | Fact Sheet | H2020 | CORDIS | Europos Komisija (europa.eu) , Contactgegevens Coöperatieve Industriële Brandweerzorg met Uitgesloten Aansprakelijkheid | Overheid.nl , Home | Gezamenlijke Brandweer (gezamenlijke-brandweer.nl).
- 29 EBPO, Tarybos rekomendacija dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės viešojo valdymo principų, 8.
- 30 Tilley, *Nusikaltimų prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 735.
- 31 Tarptautinis nusikalstamumo prevencijos centras, Pasaulio bankas ir Bogotos prekybos rūmai, *Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė ir bendruomenės saugumas. Veiksmų vadovas*, 93. Aljansas “Down To Zero Alliance”, Veiksmingi darbo su privačiuoju sektoriumi būdai. Informacinis dokumentas ir gairės pilietinės visuomenės organizacijoms, 15.
- 32 Tilley, *Nusikaltimų prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 735.
- 33 EBPO, Tarybos rekomendacija dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės viešojo valdymo principų, 9.
- 34 ENISA, Gerosios praktikos vadovas - veiksmingos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės bendradarbiavimo modeliai, 45.
- 35 Tarptautinis nusikalstamumo prevencijos centras, Pasaulio bankas ir Bogotos prekybos rūmai, *Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė ir bendruomenės saugumas. Veiksmų vadovas*, 94-5.
- 36 Tilley, *Nusikalstamumo prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 735-6.
- 37 EBPO, Tarybos rekomendacija dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės viešojo valdymo principų, 16.

- 38 Tilley, *Nusikalstamumo prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 735-6.
- 39 Ten pat, 736.
- 40 Edna Pezard Ramirez, ekspertinis straipsnis <https://www.uia-initiative.eu/>, 2023 m. BeSecure-FeelSecure Archives - Europos miestų saugumo forumas (efus.eu).
- 41 Irvingo Fišerio komitetas, Ifc ataskaita Nr. 1. Dalijimasis duomenimis: Problemos ir geroji praktika: Tarptautinių atsiskaitymų bankas, 2015 m., 8-9.
- 42 Europos Komisija, Saugumo sąjunga: Atnaujintos Šengeno informacinės sistemos pradeda veikti: Europos Komisija, 2023 m.
- 43 John T. Picarelli, "Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės perkėlimas iš retorikos į realybę": Circamp / Csaadf Transferability Assessment, United States: Nacionalinis teisingumo institutas (NIJ), 2009 m.
- 44 EBPO, Geresnė prieiga prie duomenų ir dalijimasis jais: EBPO, Paryžius, 2019 m.
- 45 Australijos statistikos biuras, Penkių saugiklių sistema. Duomenų konfidencialumo vadovas, <https://www.abs.gov.au>, 2021 m.
- 46 EBPO, Geresnė prieiga prie duomenų ir dalijimasis jais: (1): "Duomenų pakartotinio naudojimo visuomenėje rizikos ir naudos derinimas".
- 47 Dorn ir Levi, Private-Public or Public-Private Strategic Dialogue on Serious Crime and Terrorism in the Eu, 308-9.
- 48 Tilley, *Nusikalstamumo prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 735-6.
- 49 Dorn ir Levi, Private-Public or Public-Private Strategic Dialogue on Serious Crime and Terrorism in the Eu, 305-13.
- 50 ENISA, "Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė (VPP) - bendradarbiavimo modeliai", 18.
- 51 EBPO, Tarybos rekomendacija dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės viešojo valdymo principų, 11.
- 52 Ten pat, 8.
- 53 Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing, Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023-2026, Nederland: Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing, 2022, 2-3.
- 54 Tilley, *Nusikalstamumo prevencijos ir bendruomenės saugumo vadovas*, 737.
- 55 EBPO, Tarybos rekomendacija dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės viešojo valdymo principų, 11.
- 56 Aljansas "Down To Zero Alliance", "Efektyvūs darbo su privačiuoju sektoriumi būdai". Informacinis dokumentas ir gairės pilietinės visuomenės organizacijoms, 14.
- 57 Europos Sąjunga, Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė Europos Sąjungoje: Plačiai paplitę trūkumai ir ribota nauda, 15 ir 44.
- 58 Dorn ir Levi, Private-Public or Public-Private Strategic Dialogue on Serious Crime and Terrorism in the Eu, 303.
- 59 Europos Sąjunga, Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė Europos Sąjungoje: Plačiai paplitę trūkumai ir ribota nauda, 49.
- 60 Ten pat, 35-8.
- 61 Ten pat, 42.
- 62 Dorn ir Levi, Private-Public or Public-Private Strategic Dialogue on Serious Crime and Terrorism in the Eu, 312-3.
- 63 Visą dokumentą, kuriame pateikiami vaikų teisių ir verslo principai, skaitykite: | UNICEF.
- 64 Aljansas "Down To Zero Alliance", "Efektyvūs darbo su privačiuoju sektoriumi būdai". Informacinis dokumentas ir gairės pilietinės visuomenės organizacijoms, 5-6.
- 65 Kodeksas, Kas yra kodeksas?, <https://thecode.org/about/>, 2021 m.
- 66 Dorn ir Levi, Private-Public or Public-Private Strategic Dialogue on Serious Crime and Terrorism in the Eu, 313.
- 67 Europos Sąjunga, Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė Europos Sąjungoje: Plačiai paplitę trūkumai ir ribota nauda, 40.

Public-private partnerships in crime prevention

CHALLENGES AND RECOMMENDATIONS

PPP FORMATION

- > **Aligning priorities towards shared objectives:** It is important to clearly define the purpose of the PPP beforehand, in order to establish shared goals and objectives that are workable for all of the partners involved.
- > **Building trust:** A lack of trust, due to existing prejudices, power imbalances or different values and norms, can be avoided through mutual assurance and a basic degree of reliance, for instance by holding regular face-to-face meetings in order to build professional relationships.

PPP WORKING

- > **Efficient partnership relations:** Effective cooperation can be generated by formally establishing clear working mechanisms and a system of communication within the partnership.
- > **Establishing continuity:** Clearly defining the roles, tasks and responsibilities of all partners will enhance the continuity and functioning of a PPP.
- > **Sharing (incompatible) data:** Tailored policy changes should aim to reduce legislative, organisational or technical barriers to data sharing channels.

PPP CULTURE

- > **Partnership-oriented culture:** policy instruments must enhance the standardisation and transparency of PPPs on both national and European level.

Contact details

EUCPN Secretariat
Email: eucpn@ibz.eu
Website: www.eucpn.org

 twitter.com/eucpn
 facebook.com/eucpn
 linkedin.com/company/eucpn